

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 17

24. travnja 2008.

cijena 100 Ft

**Posebna nagrada za petrovski 5. razred
na Katoličanskom natjecanju crtanja**

Foto: Timea Horvat

Komentar

Vridni i manje vridni Hrvati

Još jednoč se je iskazalo, ako čovjek nije u nikakvoj funkciji, mora biti jedino drugorazredni, manje vridni Hrvat, za razliku od odlučujućih i na visokom položaju stojećih Hrvatov. Barem tako mislu nuagi med njimi. Iako se točno zna svagdir, u svakoj regiji, koje su te grupe, društva, peršone koji su voljni aldovati, žrtvovati se pri brojni prilika još i prez pinez iz svojega uvjerenja, svi mi padamo pod različite ocjenjivanje u orsagu, pri vladi, a i pri svakom funkcionaru, u oko svake peršone, i to je gvišno. Postuju takovi ki nas nimaju rado, postuju takovi ki nas ismijavaju jer da ne znamo za svoje posle tako lobirati kot drugi, oni ki su bliže loncu, a jesu bome i takovi ki pri svakom forumu ishasnuju priliku da nas popljuvaju, omrazu da djelamo u izlogu prez dugodurajućega i istinskoga sadržaja. Takovu ćut sam dobila pri pogledanju bodov u svezi s financiranjem manjinskih samoupravov i jednostavno ne morem razumiti kako je moguće da jedno naselje ko je u minulom ljetu imalo jednu jedinu veću priredbu, more imati i dobiti već bodov od onoga naselja kade funkcionira dvojezična čuvarnica, škola i široki je repertoar manjinskoga i društvenoga djelovanja i kade živi u cijelom orsagu najveć registriranih Hrvatov. I ovde će jako malo vagati u budućnosti da mi međusobno ipak znamo u cijeloj regiji ki koliko djela, koliko daje i koliko more najprdonesti za svoj narod. Nadalje sam takovu ćut imala i pri nedavnoj generalnoj sjednici Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, kade mi je črno-bijelo u oči hitano da ako se ne pozove društvena glava na neku prezentaciju, zašto bi se dalo na to „peršonalno putovanje“ iz društvenoga budžeta iako to ide za poetsko-slikarsko-folklorno predstavljanje Gradišća u Hrvatskoj. Znači, Gradišće nisam ja, niti je gdo drugi ako nije u funkciji, i službeno zastupništvo naše regije je jedino dokumentirano s nazočnošću funkcionara. A zašto je jaćenje Muke Kristuševe ali predstava petrovskih igrokazačev centralni društveni program, i to nisam čisto razumila, kad te su izvedbe zaistinu prez ikarčkovoga društvenoga financiranja. Nije za čudo da se za folklorne festivale troši prez pameti i riči, a da na peldu za umjetnost i samostalne spomin-priredbe pravoda nije pinez, i to je zdavno poznata činjenica. Razlika je zopet u ocjenjivanju. Prošloga vikenda se je još nešto zgodalo što moremo mirno nutra računati u ov paket vridnosti i manje vridnosti. Još svenek nije pala odluka kako će izgledati budućnost četarske škole, ku neke mjesne sile, na osnovi hoćeš-nećeš, kanu za svaku cijenu priključiti ugarskoj školi, a da su zato pripravn i Nardu i Petrovo Selo na javnom forumu proklinjati, i to se jasno vidi. U međuvremenu točno se zna da te iste sile imaju jedini cilj, prez prave pozadine sve već materijalnih sredstav izvlići, isciditi iz državnih naticanj, rekši oni su u cijeloj okolini najvećki Hrvati. Pozivam sve „manje vridne Hrvate“ u boj da se konačno daje na znanje gdo koliko je zaistinu vridan u ovom folišnom, bojssek i hamišnom svitu.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Prema Vladinoj uredbi s kraja prošle godine, od ove godine manjinske samouprave financiraju se po novim kriterijima. Osim osnovne i zajamčene normativne potpore koja iznosi 75% od 750.000, dakle 550 000 tisuća forinti, samouprave se putem natječaja pri Vladinu Uredu mogu natjecati za dobivanje takozvanih dopunskih sredstava ukoliko udovoljavaju zakonski propisanim kriterijima. Načela dodjele sredstava iz fonda za diferenciranu potporu objelodanjena su i sredstva izračunata ovih dana, bodovnim sustavom vrednovanja kojima je poslana natječaje ocijenio stručni Manjinski odbor u kojem su predstavnici državnih manjinskih samouprava imali pravo savjetovanja, ali ne i pravo glasa. Jedan bod za mjesne samouprave vrijedi 6473 forinte, a za županijske manjinske samouprave 7507 forinti. Kako su Vladini dužnosnici Ferenc Gémesi, državni tajnik za manjine i nacionalnu politiku, i Péter Kiss, ministar kancelar, na konferenciji za tisak izjavili prošloga tjedna u Budimpešti, cilj je novoga sustava da one manjinske samouprave koje na sebe preuzimaju više zadataka, dobivaju i više sredstava. Ocjena natječaja po njima pokazuje da Vladina uredba o dopunskom financiranju manjinskih samouprava ide u dobrom smjeru. Ništa nam drugo ne

preostaje nego složiti se s rečenim, te se zamisliti nad činjenicom fabriciranja odluka manjinskih samouprava u nastupajućem razdoblju kako bi došle do što većega bodovnog praga, a time i do veće količine dodatnih sredstava. Dokle to može ići, do koje gornje novčane granice, ili će to voditi smanjenju vrijednosti jednoga boda, a time i manjim sredstvima, pokazat će vrijeme. Ili će

možda Vlada zbog velike vrijednosti bodova i velikoga broja natjecatelja povećati fond za financiranje dopunskih djelatnosti manjinskih samouprava? Danas u Mađarskoj djeluju 2063 manjinske samouprave od kojih se njih 1662 natjecalo za dodatnu potporu. U bodovnom sustavu od sto mogućih maksimalnih bodova bilo je onih koji su dobili i do devedeset bodova, ali i onih koji su dobili tek tri boda. Najaktivniji su bili Slovaci i Rumunji, Hrvati..., a najviše natječaja pristiglo je iz Tolnanske i Željezne županije.

One samouprave koje su poslale natječaj za dodatnu potporu, u prosjeku su u odnosu na prošlogodišnji iznos od 640 tisuća forinti, dobit će još 142 tisuće forinti. Ima i onih koji će dobiti tek 20 tisuća forinti, ali i onih koje će dobiti i preko 500 tisuća forinti...

Branka Pavić-Blažetin

Druga ovogodišnja Skupština HDS-a održana je 19. travnja u gradišćansko-hrvatskom naselju Prisiki

ČITAJTE I ŠIRITE HRVATSKI GLASNIK!

Aktualno

Generalna sjednica DGHU-a u Undi

Reprezentacija i podiljenje pinez još vik težišće

Termin ovoljetošnje generalne sjednice krovne civilne organizacije Gradišćanskih Hrvatov po večki zastupnici je bio ločesto izabran, pokidob je skoro u isto vrime organizirana promocija šopronske knjige 11. aprila, petak. Na ov način još i već sel je ostalo prez zastupništva na ovom susretu. Do zadnjega trenutka je bilo sumljivo, uprav zavolj tih manjkaj poslanikov, hoće li biti skupščina sposobna za donošenje odlukov iako po najpr rasposlanom dnevnom redu ovput nije se zgodalo ništ sudbonosnoga. Marija Pilšić, predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, je pozdravila najprlje projekt-menadžera HEFOP-naticanja za prikgraničnu suradnju kot i Štefana Vuka, načelnika sela Mlinaraca, ki su predstavili svoje uspjehe i plane u ovi naticanji, a uz to prikazali su i različite mogućnosti i za Gradišće. Za ovim uvodom, 22 poslaniki su se obrnuli k svojemu poslu, pažljivo slušajući izvješćaj za prošlo ljeto o programi i financiji. Pri tom je naznačeno da u neki seli su se prominjile peršone u zastupništvu, a neka naselja su ostali prez odgovora u tom pitanju. Predsjednica DGHU-a je spomenula med regionalnimi programi za prošlo ljeto (ke je Društvo i materijalno potpomagalo) Plesni i tamburaški tabor u Šopronu, undanski omladinski tabor, jezično naticanje i Nakovićevo naticanje u lipom govoru za osnovnoškolare, GRAJAM u Gornjem Četaru ter Glas Gradišća u Hrvatskom Židanu. Diozimateljstvo DGHU-a u HEFOP-naticanju je završeno krajem prošloga miseca, a društvo je stalni član FUEN-a, čija je konferencija bila lani u austrijskom Lučmanu. Jedina samostalna priredba Društva je bila u prošlom ljetu „Kultura prez granic” u Kemlji, kamo su dospili undanski i židanski folkloriši. Zahvaljujući

dobrim društvenim vezam, undanski Veseli Gradišćanci su turneju imali u Poljskoj, a Četarci su nastupali u Devinskom Novom Selu. To u pinezi zlamenuje da je DGHU lani dostalo tri milione i tri tisuće, a vandalo dva milione 346 tisuće forintov. Za bizonjsko jezično naticanje isplaćeno je 20.000 Ft, tamburaški i plesni tabor je stao 100.000 Ft, članarina za FUEN 50.000 Ft, undanski omladinski tabor 100.000 Ft, putni strošak Četarcem u Slovačku 118.000 Ft, putni strošak za Undance u Poljsku 168.000 Ft, Nakovićevo naticanje u Koljnofu 50.000 Ft, Kultura prez granic 76.000 Ft, jilo i dar za tu priredbu 60.000 Ft, učiteljice su bile na jezičnom usavršavanju u Rijeci, 150.000 Ft, za svaki Hrvatski bal kamo je pozvano društvo po 5000 Ft za tombolu, Grajam 20.000 Ft, Hajdenjakom za jubilarni dar 5600 Ft, Glas Gradišća 30.000 Ft.

Društvo i nadalje marljivo piše naticanja i najvećkrat s uspjehom, kako je rekla peljačica. Rajmund Filipović, predsjednik Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, je predložio da Društvo svako ljeto izdvoji iz programa ke su te regionalne priredbe ke će DGHU s većom svotom podupirati. Vince Hergović, poslanik Sambotela, pak je postavio pitanje, kamo su potrošeni ostali pinezi ako je za podupiranje priredab prošlo samo oko milion forintov? Ovako je ispalo da za novine Közlöny isplaćeno je 4400 Ft, za kitice 12.000, za izaslanje 938.000 Ft, za pisaći pribor 1692 Ft, cd-kazete 60.002 Ft, putni stroški 514.000 Ft, staklena plaketa 30.000 Ft, foto 18.000 Ft, pošta 6653 Ft, fotokopiranje 620 Ft, tombola 14.380 Ft, jilo 5623, avionska karta 108.700 Ft, hrana 218.000 Ft, kava 6000 Ft, knjigovodstvo 126.000 Ft, itd. Vince Hergović je naglasio:

„Dostali smo jedan izvješćaj. Ako bih mogao zamoliti, sljedeći put da svaki dobene va ruke da prlje generalne sjednice doma more pročitati. Ja se ne slažem s ovim izvješćajem i ga ne prihvaćam zato aš društvo nije zato da pineze podili, nek da samostalno organizira priredbe. Ov sistem za podiljenje pinez je vladao u komunizmu. Svako društvo si zna svoje organizirati, ali ja sam protiv ovoga izvješćaja, pri kom se dili za izaslanje funkcionara već od 900.000 Ft, a ne vidim priredbe pri društvenoj organizaciji.” Suprot ovoga reflektiranja većina je prihvatila izvješćaje. Med ovoljetošnjimi važnijimi i od društva podupiranimi programi su spomenuti čitalački tabor u Gornjem Četaru, jubilarni omladinski tabor u Hrvatskom Židanu, Nakovićevo naticanje, GRAJAM; Glas Gradišće, FUEN-konferencija u Pečuhu, jezično usavršavanje za pedagoge, folklorni festival u Slovačkoj, putovanje u Cerić na posvećenje tamošnje crkve za ku se je bralo i u Gradišću. Polag toga je u pripravi i izdavanje CD-ploče na koj će biti prik Croatice snimljeni seoski običaji širom Gradišća. Ovput o tom nije bilo riči da su se Čaba Horvath, potpredsjednik, i Geza Völgyi, tajnik, samo za jedno ljeto zeli za funkciju pri izboru društvenoga peljačtva decembra 2006. ljeta, a to vrime je jur već misece mimo.

-Tiho-

BUDIMPEŠTA – Hrvatska turistička zajednica od 24. do 26. travnja na budimpeštanskoj veletržnici priređuje predstavljanje Hrvatske, točnije Dalmacije. Uz kušanje jela i pića s toga područja, bit će otvoren infošand s bogatom ponudom prospekata. Tijekom svibnja na istome mjestu od 8. do 10. te od 15. do 17. svibnja predstavlja se turistička ponuda Hrvatske, a od 12. do 14. lipnja ponovno je gost Dalmacija.

BUDIMPEŠTA – Institut za istraživanje i razvoj prosvjete 23. travnja s početkom u 10 sati i 30 minuta priredio je zemaljsko natjecanje za osnovnoškolce u znanju hrvatskoga jezika, književnosti, gramatike i narodopisa. Kako nas je obavijestila savjetnica instituta Manjika Šibalin-Kühn iz desetak hrvatskih škola natjecanju je sudjelovalo 30 učenika.

SPLIT – Znanstveni, književni i nakladnički program „Marulićevi dani” održava se ove godine od 20. do 24. travnja, a posvećen je istraživanju Marulićeva opusa. U središtu programa je 18. međunarodni znanstveni skup o Marku Maruliću, ove godine na temu: Epistolografija hrvatskoga humanizma i renesanse. Sudionici skupa dolaze iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Italije, Mađarske, Slovenije, Austrije i SAD-a.

Skupština Hrvatske državne samouprave u Prisiki

Hrvatska državna samouprava svoju redovitu skupštinu održala je u Prisiki, 19. travnja, s nakanom da zastupnici upoznaju dio Gradišća te da posjete zgradu Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, u koji je iz fonda za ustanove uložila i Hrvatska državna samouprava. Na skupštini se raspravljalo o 14 točaka dnevnoga reda.

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu HDS-a, 19. travnja u Prisiki je održana druga redovita skupština u 2008. g. na koju se odazvalo 29 skupštinaru, a sedam ih je bilo opravdano odsutno.

Pošto su izabrani zapisničari i prihvaćen je dnevni red s promijenjenim redosljedom, zbog nekih osobnih razloga izvjestitelja, odnosno predložene su još dvije točke dnevnoga reda: određivanje nadnevka Dana Hrvata u Baji, te rasprava o odbijenim natječajima Zaklade za nacionalne i etničke manjine, predsjednik HDS-a Mišo Hepp otvorio je sjednicu. U početku nova članica Kristina Kramer, koja je već otprije preuzela vjerodajnicu, svečano je primljena među redove zastupnika.

O navedenih 12 točaka dnevnoga reda, po običaju, prvo je predsjednik izvijestio o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, u kojima je istaknuo susret s premijerom Republike Hrvatske Ivom Sanaderom, Lukom Bebićem, predsjednikom Hrvatskog sabora, o natječajima koji su pristigli u Zakladu. Hrvati nikada toliko novaca nisu dobili dosada, 18 milijuna forinti sveukupno, 13 natječaja je isključeno zbog formalnih razloga, među njima i sedam koljnofskih jer su natječaj napisali na obrazac koji već ne vrijedi, a 98 natječaja zbog inih razloga. Skupština je prihvatila prijedlog da se pošalje pismo Zakladi da jasnije daju upute na internetu. U svezi sa šopronskim taborom predsjednik HDS-a obećao je da će se obratiti

za pomoć Hrvatskoj vladi, naime, premijer Ivo Sanader je obećao pomoć kod tzv. „vatrogasnih” problema.

Ostajući još kod financijskih pitanja, predsjednik je zadovoljno izvijestio nazočne da su Hrvati ove godine dobili 28 milijuna forinti više potpore nego lani zahvaljujući pisanju natječaja za diferenciranu potporu. Predsjednik je upozoravao na to da ubuduće samouprave još više pripaze na to da odluke donesu na svojim sjednicama i da se to uvrsti u zapisnik.

U izvješću je spomenut i Državni omladinski nogometni susret, koji je bio uspješan, no, nažalost, dvije regije nisu bile nazočne (Gradišće i Zala), ubuduće to treba popraviti, te turneju hrvatskih kulturnih udruga po Mađarskoj, koja je započeta upravo toga dana u Undi gostovanjem Pomurske regije. Skupština je prihvatila izvješće predsjednika i dvojice dopredsjednika, Đuse Dudaša i Matije Šmatovića.

Nakon toga su uslijedila prihvaćanja financijskih izvješća: Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave, a izvješća d. o. o. „Zavičaja” i Croatice odgođena su, naime, oni kao tvrtke, po zakonu dužni su se obračunati do kraja tekućega mjeseca.

Šandor Petković, predsjednik Odbora za financije, izvijestio je nazočne o stavu Odbora glede financijskih izvješća. Odbor je

odobrio sva tri izvješća, napomenuo je da je kod Znanstvenog zavoda u pričuvu ostalo 3,5 milijuna forinti i neka ta svota ostane kod Zavoda. Izvješća su prihvatili i skupštinari.

Predsjednici županijskih manjinskih samouprava također su dostavili svoja izvješća o stanju i problemima regija, koja su također prihvaćena, jednako kao i izvješće o radu Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Znanstvenog zavoda i Hrvatske državne samouprave.

Pred donošenje odluke o raspodjeli novaca za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava, ustanova i udruga, povela se rasprava, radilo se o podjeli deset milijuna forinti među natjecateljima. Marija Vargović, predsjednica Odbora za kulturu i vjerska pitanja, izvijestila je zastupnike o načinu raspodjele materijalnih sredstava, što je učinjeno zajedno s drugim odborima i članovima Predsjedništva. Pristiglo je 102 natječaja, od kojih je devet isključeno. Ukupna svota podijeljena je po regijama prema načelu broja natječaja. U prosjeku svaki je natječaj vrijedio sto tisuća forinti i ta je svota pomnožena s brojem natječaja iz regije, i toliko je sredstava pripalo regiji. Unutar regije za diferenciranje prijedlog je dala županijska manjinska samouprava misleći da su županije bliže događajima i bolje znaju što se događa u danjoj regiji. Na taj način regije su dobivale raznolikost potpore. Glede raspodjele mišljenja su se mimoilazila, neki su smatrali da to nisu trebale

podijeliti županijske samouprave, neki su pak predložili da se točno odrede načela po kojima se natječaji vrednuju. Budući da se programi natječaja ostvaruju tijekom ove godine, a Skupština će zasjedati tek u rujnu, odlučeno je da se prihvati predloženi način raspodjele. (O raspodjeli moći ćete čitati u idućem broju).

Oko Strateškog razvoja budućnosti Hrvata u Mađarskoj, u kojem je od raznih problema nekoliko sazeo predsjednik HDS-a, razvila se rasprava. Prema njegovu mišljenju treba odrediti stručno tijelo koje će u tome pomoći, ali i skupštinari neka o tome razmišljaju do sljedeće sjednice i dostave svoje prijedloge. Mnogi od zastupnika izrazili su nužnost te strategije i većina njih budućnost naše manjine prije svega vidi u očuvanju jezika, obrazovanju naših ljudi, tj. u školstvu. Prilikom te rasprave saznalo se i to da su oko naše budimpeštanske gimnazije iskrslili problemi što se tiče budućeg upisa djece. Radi se o tome da nema zemaljskog upisa. Prijašnji mandat HDS-a je potpisao da se suglasi s time da upis budimpeštanske ustanove bude lokalnog i regionalnog upisnog karaktera, da bude u ovlasti glavnogradske samouprave, to pak sužava mogućnost upisa djece iz raznih regija. Skupština se složila s time da se hitno zatraži modifikacija školske povelje, da se proširi okrug upisa djece na cijelu državu.

Govorilo se i o teškoćama učenja hrvatskoga jezika u Mohaču, na koji način bi krovna organizacija mogla pomoći, i navedeno je još nekoliko problema u svezi sa školstvom, na koje je predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Gabor Győrvári pokušao odgovoriti, no svaki problem treba rješavati u mjestu.

Zastupnik dr. Franjo Pajrić u svezi sa strateškim razvojem naglasio je da strateškog razvoja neće biti dok u pozadini ne bude profesionalaca. Kako reče, sada se već ne može pozivati ni na nedostatak novaca, mogućnosti ima, ali se ti poslovi moraju obavljati profesionalno.

Kod školskih tema bilo je i optimističnijih trenutaka, naime, od jeseni će u Santovu prestati raditi mađarska škola i, prema izvješ-

ću Jose Šibalina, ravnatelja santovačke hrvatske škole, 90% učenika mađarske škole želi se upisati u hrvatsku osnovnu školu. Tako će vrtić polaziti plus 50-ero djece, a osnovnu školu njih 90-ak, stoga treba povećati kapacitet ustanove. Roditelji će dobiti obrazac na kojem će se izjasniti žele li svoju djecu upisati u hrvatsku ustanovu. Nastava će se odvijati i u prostorijama mađarske škole dok se hrvatska škola ne obnovi. Djeca će se uključiti u dvojezičnu nastavu odmah od prvog razreda, a u višim razredima bit će usporednih skupina. Skupština je donijela odluku o proširenju kapaciteta i opunomoćila Odbor za školstvo da ako do sljedeće skupštine iskrsnu razna pitanja i problemi oko santovačke hrvatske škole, neka Odbor odlučuje u ime HDS-a.

Glede dodjele HDS-ova odličja prihvaćen je pravilnik prema kojem ubuduće HDS dodjeljuje odličja za doprinos u manjinskome školstvu, kulturi i za mladež.

Za novoga člana Odbora za pravna pitanja predložena je, a tajnim glasovanjem izabrana Kristina Kramer. Donesena je odluka i o tome da će HDS ovlastiti stručnjaka koji će pregledati poslovanje poduzeća d. o. o. „Zavičaj” i izvijestiti organizaciju o tome.

Prihvaćeno je da glavni revizor HDS-a na neodređeno vrijeme bude gđa Ilona Csende.

Među ostalim pitanjima prihvaćena je molba Društva Hrvata iz Koljnofa za novčanu potporu, koja je pokrivena dobrovoljnim doniranjem dr. Franje Pajrića iz svoga honorara.

Nakon zasjedanja skupštinari su posjetili zgradu Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, gdje ih je Štefan Dumović, župnik i donator, srdačno pozdravio i govorio o radovima obnove, o izlošcima kojima će se urediti muzej. Spomenuo je da ima 2902 sačuvanih knjiga, a za njih nema dovoljno vitrina, pa je zamolio pomoć od županijskih manjinskih samouprava da svaka kupi po jednu kako bi se knjige čuvala na odgovarajućem mjestu.

Skupštinari, zadovoljni obnovom zgrade i posjetom Gradišću, razgovarali su o tome da bi i iduće skupštine dobro bilo održati po regijama.

beta

Čelnici HDS-a u Santovu

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i voditelj Ureda Jozo Solga u ponedjeljak, 14. travnja, posjetili su Santovo. Čelnike HDS-a u načelničkom uredu primili su načelnik sela József Feigl i bilježnik Lajos Barta. Razgovorima su sudjelovali ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Joso Šibalin, te predsjednik tamošnje naše samouprave Stipan Balatinac. Tom je prigodom načelno dogovoren prijepis učenika seoske škole u hrvatsku ustanovu koji bi se prema odluci Skupštine trebao obaviti do kraja travnja, a razgovaralo se i o predstojećim zadaćama, o sklapanju ugovora o suradnji i tijeku preuzimanja školskih zgrada, te udjelu sela u budućem financiranju. Podsjetimo kako je Santovačka samouprava nakon odluke o ukidanju seoske škole potakla da hrvatska škola u održavanju HDS-a primi santovačke učenike koji se žele upisati. Pošto se prema anketiranju roditelja 90 djece od jeseni želi upisati u hrvatsku školu, broj učenika santovačke hrvatske škole mogao bi porasti na dvjestotinjak. Do kraja travnja znat će se i broj prvša za 2008/2009. školsku godinu. Dogovoreno je i to da će se pregovori nastaviti u svibnju, nakon prijepisa učenika, a HDS će zastupati voditelj Ureda Jozo Solga i ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin. O prijedlozima ugovora odlučivat će Skupština HDS-a.

GORNJI ČETAR, NARDA – Na kulturnom spravišću osnovnoškolarov uz Répce u Čepregu, koje je organizirano ljetos po drugi put, predstavio se je i dičji nardarsko-četarski tamburaški sastav 11. aprila, petak. Med brojnim izvodjači južnogradišćanski školski svirači uz dirigiranje Petrovišćana Rajmunda Filipovića dobili su zlatnu kvalifikaciju, a to je i zato odlična vist pokidob ovo društvo pred kratkim je nek proslavilo prvo ljetu postojanja.

PETROVO SELO – Uz posredovanje Jasne Horvat 3. majuša, subotu, ognjogasci iz Šenkovca prvi put će pohoditi petroviske fajbegare s neprikrivenim ciljem da uspostavu prijateljske kontakte s našim društvom. Hrvatsku delegaciju primit će i seoski pretpostavni, a i Janoš Škrapić, komandant petroviskih ognjogascev, ki će kvizno opomenuti da Gradišćancem ovo će biti prva, ufamo se, ozbiljna i dugodurajuća veza s matičnom zemljom.

GORNJI ČETAR – U organizaciji osnovne škole dotičnoga sela, i ljetos se priredjuje dičje jačkarno naticanje GRAJAM u mjesnom kulturnom domu 27. aprila, nedilju, početo od 15 uri. Četarski osnovnoškolari ovoga vikenda imat će i drage prijatelje iz Osnovne škole Kupljenovo-Luka, ki će ovom prilikom prikazati i kulturni program na ovoj svetačnosti.

BIZONJA – Kako smo nedavno doznali, 12. aprila, subotu, još i dvi delegacije su boravile iz dotičnoga sela u Hrvatskoj. Jedna je bila na kulturnom dogovoru s Tildom Kőrösi u Šenkovcu na poziv KUD-a Mihovila Krušlina, a druga grupa je otputovala u Dugo Selo-Brckovljani i Vrbovec. Po riči bizonjske školnikovice Renate Novak ka je bila kotrig ove druge delegacije skupa s učiteljem Petrom Feiglom, zastupnikom mjesne samouprave Petrom Pragerom i peljačicom čuvarnice Editom Bors, ovo putovanje je služilo za izgradnju prijateljstva, a povratni pohod iz spomenutih mjest očekuje se krajem majuša na Hrvatske dane u Bizonji. Od septembra se vjerojatno i službeno gane ovo partnerstvo med školami iako bizonjska škola jur ljeta dugo uspješno sudjeluje i sa školom u Donjoj Dubravi.

KISEG – Hrvatska manjinska samouprava u ovom gradu svako ljetu organizira za svoje člane jedno putovanje. Bili su većkrat u Hrvatskoj pogledati najlipše kraje matične domovine, a ljetos od 30. aprila do 4. majuša oko 40 ljudi će pohoditi Transilvaniju.

JURA – Veliko jursko marijansko shodišće Hrvatov iz Austrije, Ugarske i Slovačke je predvidjeno 4. majuša, nedilju, u deset uri u jurskoj katedrali. Svečani prodikač će biti mons. dr. Djure Hranić, pomoćni biskup i teološki profesor iz Djakova. Otpodne u dvi ura će biti litanija pri koj meditaciju drži gospodin Ivan Karall iz Gijece. Svetu mašu i litaniju muzički oblikuju zbor iz Mjenova ter tamburaši iz Bizonje. Na orgula će svirati peljač mjenovskoga korusa Eduard Jahns.

SAMBOTEL – Crikvena županija Sambotela ima svoju web-stranicu www.martinus.hu od aprila u novom ruhu, na koj se moru preštati najaktualnije visti iz vjerskoga djelovanja ove regije. Od 1. aprila medijski eferent sambotelske biskupije je postao Tamaš Teklić, ki je član i Crikvene općine Petrovoga Sela.

Intervju

„Ne bih volio da nas bilo gdo doživljava kot konkurenciju i da nas negdo smatra da ćemo mi nešto drukčije, nešto čemerno napraviti..”

Medjunarodni folklorni ansambl Gradišćanskih Hrvatov, s kotrigr iz Austrije, Slovačke, Hrvatske i Ugarske, ljetos se približava prvomu rodjendanu. Za osnivanje ovoga društva u dobrom smislu riči je „kriv” i Koljnofac dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Šopronu, pokidob se je ideja probudila u njegovom rodnom selu. U medjuvrimentu je ova „putujuća škola folklor” posjetila i druge gradišćanske štacije, tako su dospili prvoga aprilskoga vikenda u Hrvatski Židan Brojni folkloriši da bi se našli u dvodnevnoj intenzivnoj vježbi s Nenadom Brekom, koreografom, stručnjakom hrvatskoga folklor, dirigentom ovoga ansambla.

Razgovor vodila: *Timea Horvat*

Na području Gradišća pametimo jur Las-tavicu, takov ansambl kot vaš, pod peljanjem etnokoreografa Milorada Samardžije. To bi mogli smatrati uvodom ovoga djelovanja na našem tlu, a sad jur vrijeda jubiliru i MFA. Kako je po pravom došlo do utemeljenja ovoga prikograničnoga društva?

Moram reći da moj dolazak je bio čisto slučajan, ja sam došao s mladimi tamburaši u Koljnof ter s mojim prijateljem Damirom Mihovcem. On je napravio jako uspješan seminar tamburaške glazbe, i to se je svim dopadalo, zato smo i rekli, ajmo krenuti i s folklornim seminarom. Sad jur ljetodan tomu da su se skupili zvanaredno divni, mladi ljudi ki rado imaju folklor, ples, i ovako su naše ideje i maštanja, zapravo iz jednoga običnoga školskoga primjera, učenja plesa, izrasla u ovo nešto novo i nešto lipo, a to je Medjunarodni folklorni ansambl Gradišćanskih Hrvatov.

Kako su se ljudi sabrali, bilo je nekakovo izbiranje prlje, gdo more biti član grupe ili gdo je došao, slobodno je postao i član vaše grupe?

Selekcije nije bilo nikakove, mislim, u svakoj djelatnosti, tako i u našoj, vik je financijska konstrukcija najveći problem. U Hrvatskoj imamo škole folklor, mi u ovom trenutku imamo drugi sistem, znači da mi i naša dica dojdemo k vam, odnosno vaša dica, polazniki ne moraju ići u Hrvatsku. Mislim da je to financijski kade-tade jednostavnije, isplativije i da kroz ov naš vid pokrenuli smo da oni plešu da nauču hrvatske tance, a istovrimeno da se osposobljavaju za voditelje. Danas-sutra će oni prikzeti peljanje svojih društav. Moram reći da su to svi mladi ljudi ki su izuzetno dobri i kvalitetni plesači. Koljnof je nam prvi ponudio smješćaj i boravak, ljetodan smo se onde zadržali, medjutim, nismo ostvarili ono što smo htili da idemo okolo po seli. Ono što naliže članstva, moremo samo već i već tančošev imati jer

ćemo sad obići sela. Zasad imamo jednu zgodnu ekipu, 30–40 stalnih plesačev, tako da bi onda pokušali kroz kretanja prik Gradišća angažirati, animirati još već ljudi.

U čemu je poseban MFA, što ga razlikuje od drugih grup?

Ne bih rekao da je ov ansambl nešto posebno. Ovi su svi mladi i krasni ljudi. Ljudi ke definitivno povezuje hrvatski jezik, hrvatski govor, hrvatska kultura, neovisno od toga da li su oni u Slovačkoj, Austriji, Ugarskoj ili su pak iz Hrvatske. Ono što je mene zapravo pomaklo, da mi djelamo jednoč mjesečno, ali uprav tako kot i svi ostali, kot sva kulturno-umjetnička društva. Jedina specifičnost more biti naša povezanost, raznovrsnost članstva da su plesači iz Austrije, Ugarske, Slovačke i Hrvatske ter da se oni družu. Čera smo imali već finu, laganu lipu zabavu, znači, ovo je isto naša snaga i naša moć.

Ne morem obajti pitanje, iz česa živi ova grupa? Otkud su vam narodne nošnje, iz česa plaćate putne stroške?

Financiranje, to je morebit naš najveći problem, ne samo našega društva nek i svih amaterskih društav i u Hrvatskoj. Ovde bih samo napomenuo grad Zagreb i okoliku, kade ukupno ima 220 ansamblov. Svi ti ansambli imaju financijskih problemov, to naliže prlje svega kostime, narodne nošnje, tambure, žice, pokidob su to izuzetno drage stvari, puno je potribno materijalnih sredstav za to. Malo je neobično zasad, to mi nigdor i ne vjeruje da sve skupa cijeli ov projekt financiram ja, i nošnje kupujem ja. Ja sam još vik zaljubljenik folklor, to mi se jako vidi, cijeli život radim samo to, i jednostavno sam uvjeren da će se

Nenad Breka

Medjunarodni folklorni ansambl

Foto: Petar Tyran

nešto zgodati ovde, kot i u Hrvatskoj, da naša vlada, naši ljudi koji se bavu kulturom tu vridnost će prepoznati. Kod nas nije bitno da se radi neki strošak, da su to hoteli, nekakovi elitni smještaji kade spavamo prilikom probov, nek trudimo se iz minimalnih sredstava vanzajti. Što najvažnije more biti, to je to da smo krenuli sa školom folkloru, a u medjuvrime smo uvježbali već četire koreografije (Medjumurje, Posavina, Bunjevačko kolo, Glamoč). Imali smo već 4-5 kvalitetnih koncertov od Šoprona do Bratislave. U principu želimo s timi koreografijama, nastupi zaslužiti neku plaću, nekakova sredstva, kako bi mogli pokrivati stroške autobusa, prijevoza, kombija. Zasad ja imam četire kombije, pak idemo timi svakud. Morebit i to je naša specifičnost, vjerojatno zato smo drugačiji od ostalih, kad smo svisni toga da ako to ne napravimo, to neće biti dobro ni za kulturu ni za folklor.

Još ste vik zaljubljeni u folklor, ali zopet se postavlja pitanje, jeste li zaljubljeni i u Gradišće, da ste došli uprav simo napraviti ansambl, a niste prošli u Bosnu i Hercegovinu ali u Vojvodinu, kade isto tako živu Hrvati?

Djelam u Kanadi i Americi, to je malo dalje nek Gradišće, tamo sam jako puno koreografijov postavio. Tote moje koreografije dosta stoju, a ja dojdem simo i poklonim dvi koreografije koljnofskoj skupini. Ufam se da ću moći to napraviti i židanskomu ansamblu i s tim skupa smatram da sam ja ovde jur čuda napravio. Sljedeći tajedan sam u Devinskom Novom Selu i njim darujem jednu koreografiju pokidob su me molili da im pomažem na ov način. Ja sam prije 25-30 ljet počeo prvi put dolaziti u Gradišće, dakle ta moja ljubav nije od prošloga ljeta. U Gradišće me je najprlje privlikla toplina ljudi, jedna posebna atmosfera ku sam ovde doživio. To

mene kot človika motivira i vodi. Mi stvarno išćemo najminimalnije uvjete, znači karkamo smo došli, svagdir smo bili dobro primljeni. Na početku je bilo morebit malo otpora, da smo mi nekakova grupa neobična, da smo mi napravili ovde konkurenciju drugim, da ćemo mi zničiti ostale ansamble s našim načinom djelovanja. Ja to ne želim prihvatiti, i ne mislim da je to dobar komentar. Naši člani su iz svih drugih ansamblov, u svakom slučaju je njeva prva obaveza prema svojim društvam. Ov naš današnji plan tako izgleda da će oni plesati osam uri. Osam uri za mladoga človika nije teško, ali za amatera to je puno. Zutra znova četire ure ujutro, i to je ona snaga koja mene veseli. Oni volu to, oni si to želju, oni dojdu iz Devinskoga Novoga Sela, putuju po sto kilometrov. To je ona volja, to je to što ni naši amateri u Hrvatskoj nimaju. Njim je morebit teško dojt dva metare do dvorane, a ovde ljudi putuju iz daljine da bi došli na probe. I to je to što mene veže i posebno ta odnos ljudi u Gradišću koji je izuzetno topao, koji je mene na jedan način dovabio. Ja sam prošlo ljeto bio i u žiriju u Hrvatskom Židanu na naticanju Glasa Gradišća za amaterske pjevače, i mi ćemo isto tako napraviti puno toga da ovi pjevači nastupaju i u Hrvatskoj, da se čuje kako oni pjevaju, što znaju. Mislim da je to početak jedne divne i fantastične suradnje i daj, Bože, samo da dura.

Živim iz Vaše riči. Rekli ste malo prije da ovo je putujuća škola folkloru, znači bili ste misece dugo u Koljnofu, danas 5-6. aprila ste u Hrvatskom Židanu, ima li šanse da zajdete i na jug Gradišća? Za mene je interesantno da u ovo djelovanje je uključeno samo sridnje i sjeverno Gradišće, a da iz juga nimate nijednoga tančoša. Zašto je to tako?

Prvo bih rekao znam da je u Petrovom Selu je jedno izuzetno dobro organizirani kvalitetni rad amaterov. Znam da imate jako

dobre tamburaše, dva-tri zabavne bende, da imate odličnu folklornu skupinu. Kad smo mi ovo planirali, nismo hteli nikogar ispustiti, medjutim, Koljnof jur 15 ljet nije imao folklornu skupinu, i mi smo zapravo onde našli prvi produkt našega djelovanja. A to je to da Koljnof poslije toliko ljet pauze ima sad folklornu skupinu. Oni uz ostalo imaju odlične tamburaše, imaju žensku vokalnu skupinu, no folkloru nije bilo. Tomu prvomu produktu, osnivanja folklorne skupine se veselim, veselu me i oni bali ke smo otvorili u Šopronu i Bratislavi, zahvaljujući i tomu, ljudi su saznali za nas.

Ako gledamo vašu grupu na pozornici, znamo da ste zavježbali isključivo koreografije iz Hrvatske. Hoćete li u budućnosti napraviti neko stručno djelo, karakteristično za naše područje?

Moram priznati da se ja malo mučim i bunim s autentičnim pjesmami i plesi Gradišćanskih Hrvatov, medjutim, smatram da je šteta i čemerno, i pri tom ne bih imenovao neke naše stručnjake, da su neki ljudi došli iz Hrvatske i djelali gradišćanske teme. Mislim da je to apsurdna i smišna stvar. Ja sam bio profesionalac u Ladu, prik 40 ljet plešem, medjutim, smatram da nisam stručan ni kompetentan da dojdem u Gradišće i napravim gradišćanske koreografije. Moj je cilj da danas-sutra kod ovih svojih plesačev razvijem tu ćut da ih školujem, da je motiviram da oni krenu u to lagano istraživanje, da napravu nešto na toj liniji. Oni su ovde doma, i oni čuda već znaju o gradišćanskom folkloru nek ja. Meni su pred kratkim u Koljnofu dali da obradim dio njevoga pira. Ja ću to kot koreograf i stručnjak skratiti od sedam do deset minutov, da to bude u jednom paketu. I ja se učim ovde, i ne morem reći da sve znam, naravno.

Koji bi bio vrhovni rezultat, što bi hteli dostignuti s vašim ansamblom u ovi dojduci ljeti?

Volio bih prvenstveno da bi nas ljudi pustili djelati. Ono što znamo raditi, a to je ples i pjesma. Ne bih volio da nas bilo gdo doživljava kot konkurenciju, i da nas negdo smatra da ćemo mi nešto drukčije, nešto čemerno napraviti. Ja bih volio već razumivanja, već ljubavi prema folkloru i prema ovim mladim ljudem. Planiram napraviti s ovim ansamblom deset koreografijov, prvenstveno hrvatskoga folkloru i u drugom periodu djelovanja vjerojatno nam dojde želja da napravimo i gradišćanske tance. Uz to imam namjeru s njimi otputovati u Makedoniju, kade je mala skupina Hrvatov u Bitoli, ali ima nas po cilom svitu, i to je naša prednost, samo tribi kontakte ostvarivati. Nadalje imam želju i namjeru povezivati Hrvate u Americi i Kanadi s našimi Gradišćanskimi Hrvati, jer ovi mladi su fini ljudi, njim treba pjesma ter ples, njim treba upoznavanje, prijateljstvo, znači to bi bila naša najvažnija misija.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska turistička zajednica, u suradnji sa Zemaljskom knjižnicom „Széchenyi“, u utorak, 15. travnja, priredila je izložbu „Hrvatska okom Mađara – u zrcalu dokumenata Zemaljske knjižnice u Budimpešti“. U budimskoj palači izložbu su otvorili glavni ravnatelj knjižnice István Monok te izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić. Otvorenjem izložbe Hrvatska turistička zajednica započinje svoje redovito godišnje predstavljanje turističke ponude, koja se nastavlja bogatim sadržajima sve do lipnja. Ova zanimljiva izložba, nastala na poticaj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti i njezina voditelja Marina Skenderovića, predstavlja nizom izdanja (izloženih primjeraka) hrvatsko-mađarske kulturne, povijesne, književne i knjiške veze. Naime, kao dio iste državne tvorevine, a odlukom cara i zakonskim aktima od 1804. godine, Zemaljska knjižnica „Széchenyi“ bila je obvezatna (i bilo joj je obvezatno poslati) čuvati primjerke izdanja iz cijeloga Karpatskog bazena, pa su i sve knjige tiskane u tadašnjim hrvatskim krajevima od 1804. do 1918. godine pohranjene i u ovoj knjižnici. Tu su pak i najnovija izdanja o Hrvatskoj, od mnogobrojnih turističkih vodiča, povijesnih izdanja, karata, razglednica, književnih djela izdavana u Mađarskoj. Napomenimo kako Zemaljska knjižnica „Széchenyi“ ostvaruje vrlo dobru suradnju s Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom u Zagrebu, te kako posljednjih godina rade i radili su zajedničkim naporima, primjerice, na izložbi vezanoj uz lik i ime Jánosa Vitéza. Ova zanimljiva izložba dostupna je javnosti do 21. svibnja.

SUBOTICA – Predstavljanje knjige pod nazivom „O ulozi franjevaca u seobama hrvatskoga naroda u 16. i 17. stoljeću“, autora patera Beate Bukinca, održano je 4. travnja u velikoj dvorani subotičke Gradske knjižnice. Ovo je djelo Bukinčeva doktorska disertacija koja se smatra iznimno važnom kao stručni doprinos rasvjetljavanju vrlo teških vremena za Katoličku crkvu i hrvatski narod u golemom sudaru civilizacija u 16. i 17. stoljeću, koji je proizročio i seobe Hrvata iz Bosne u Slavoniju, Bačku, Baranju, cijelu današnju južnu Mađarsku i u Podunavlje.

ZADAR – Ove godine Sveučilište u Zadru 30. i 31. svibnja, u organizaciji Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja, ustrojiti će međunarodni znanstveno-stručni skup „Perspektive cjeloživotnog obrazovanja učitelja i odgojitelja“. Suorganizator je skupa Odsjek za kroatistiku i slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, na čelu s pročelnikom Ernestom Barićem.

„Šopron grad kulture i suradnje“

„Za izgradnju budućnosti neophodno je poznavanje prošlosti.“

„Šopron grad kulture i suradnje“ naslov je knjiga koje su predstavljene 11. travnja u Šopronu u svečanoj dvorani bivše zgrade županijske skupštine. Autori knjige(a) pisane i izdane na hrvatskom jeziku u Zagrebu (a prevedene i izdane i na mađarskome, u Budimpešti u jednoj knjizi) jesu: Nikola Benčić, Dragutin Feletar, András Krisch, Franjo Pajrić, Sándor Sarkady i Imre Tóth. Šopronskej promociji glazbeni i plesni okvir dali su Koljnofski tamburaši i Folklorni ansambl, a uz knjige predstavljen je i mjesečnik Merdijani, časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja, kojemu je glavna tema travanjskoga broja upravo grad Šopron. (Napomenimo kako mjesečnik Merdijani ima nakladu od 30 tisuća primjeraka i kako ga čita 150-ak tisuća ljudi te kako se uz napis o Šopronu, Dubrovniku i Ateni zapadne Mađarske, u travanjskome broju može čitati napis i o Koljnofu, naselju u kojem živi najviše Hrvata u Mađarskoj).

Dakle, uz promociju knjige na hrvatskome, Šopron grad kulture i suradnje, koju je izdala Izdavačka kuća Merdijani iz Samobora predstavljeno je i dvojezično izdanje knjiga koju je tiskala nakladna kuća Croatica Kht. „Sopron/... történet, a teljesebb szellemiséghez... Mijo Krešić horvát kereskedősegéd városrajzával (1838–1840)“ iliti „Šopron... grad kulture i suradnje... S opisom grada iz 1838–1840. god. trgovačkog pripravnika Mije Krešića“. Dvije knjige od velike važnosti za Šopron i Hrvate ovoga prostora. Predstavljanju knjiga sudjelovali su i načelnik grada Šopro-

na Tamás Fodor, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, te veliki meštar Družbe Braće hrvatskoga zmaja (Družba je sunakladnik hrvatskog izdanja) Dragutin Feletar, kao i autori obaju izdanja, te urednici hrvatskog izdanja Petar Feletar i Franjo Pajrić. Napomenimo kako je hrvatsko izdanje tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Grada Zagreba, dok je

Trenutak za pjesmu

Zvane Črnja

Križ

Dvie dašćici na križ,
to je križ.
I dvie groti na križ
i to je križ,
i dva pruta na križ
i to je križ,
i dva nuoža na križ
i to je križ,
i dva prsta na križ
i to je križ.

Ma dva človeka na križ,
to ni križ.
Dva človeka so vajka
kako dva križa.

dvojezično mađarsko-hrvatsko izdanje tiskano uz potporu Grada Šoprona i Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, a u izdanju Hrvatske samouprave grada Šoprona i Društva šopronskih Hrvata.

Sve je počelo prije tri godine kada se našlo nekoliko zanesenjaka na čelu s okretnim dr. Franjom Pajrićem koji je zaključio kako ima mnogo knjiga i vodiča o Šopronu, ali se u njima uopće ne spominju Hrvati, koji su također dio svoje polutisućljetne prošlosti ugradili u šopronsku duhovnost. Slabo poznamo lokalnu povijest, zaključio je na šopronskom predstavljanju Franjo Pajrić, a još manje poznajemo sebe. Mnogo je podataka prvi put objelodanjeno upravo u ovim knjigama i na neki način time se vraća i kolektivno pamćenje. Premda se Šopron stoljećima smatrao jakim njemačkim i mađarskim središtem, njegovu su povijest ispisivali i brojni Hrvati koji su se kroza stoljeća asimilirali u šopronsko građanstvo, a tu su i velike hrvatske obitelji Pejačevići, Zrinski, te obitelj Storno koja je duboko njegovala hrvatsko-mađarske veze. Kako se našalio dr. Pajrić, trebamo učiti mlade naraštaje svojoj povijesti i na taj način izgrađivati samosvijest i ponos, samopouzdanje, jer iako smo mi, Hrvati na ovim prostorima, već pomalo dinosauri koji se nalaze pred izumiranjem, poznato nam je kako su dinosauri izumirali preko dva milijuna godina, ne predajući se lako. Potvrđuju to i ove knjige na pragu trećega tisućljeća.

Stoga kada govorimo o jeziku i traženju samobitnosti, možda je nepobitno kulturni događaj mjeseca, a vjerujem i jedan od kulturnih događanja godine bilo predstavljanje knjiga „Šopron, grad kulture i suradnje“. Recimo kako su uz ugledne autore tu i stotine fotografija Romea Ibrševića, Petra Feletara, Šopronskog muzeja i Arhiva Đursko-mošonsko-šopronske županije koje ova izdanja čine itekako nezaobilaznim štivom u domu Hrvata

u Mađarskoj. S druge strane, ove knjige doista mogu poslužiti kao uzor nastanku i drugih izdanja o mađarskim gradovima čiju su povijest ispisivali i (zaboravljeni) Hrvati na ugarskim prostorima. „Izbrisana memorija“ najgore je što se može dogoditi jednom narodu. I veliki narodi žive iz svoje povijesti, kao i oni i mali narodi, a pogotovo manjine imaju svoju povijest. Naša je manjina dosada, nažalost, u velikoj mjeri neistražena i nenapisana. Hoće li se i na koji način hrvatska povijest na ugarskim prostorima, a time i povijest Hrvata u Mađarskoj otkriti u svim hrvatskim sastavnicama, zasad u prvom redu ovisi o zanesenjacima i pojedincima, što nam bjelodano pokazuje i šopronska promocija. Nemojmo zaboraviti čitajući povijest Šoprona, kako u njemu od 1553. godine žive i Hrvati, davajući prinos i razvoju grada i cijeloga ovoga kraja. Jer, kako u proslavu piše jedan od autora Franjo Pajrić: Ova knjiga nije udžbenik povijesti, nema znanstvenih pretenzija, pokušava podariti jedan osjećaj, percepciju čovjeka o gradu, ljudima i ritmu, čovjeka koji postavlja pitanje: U ogledalu povijesti pokraj tolikih spominjanih Nijemaca, Mađara gdje je Hrvat? Što je on dodao, pomogao – ne sluteći pri tome svoju važnost – ovom gradu u kojem živi naše zajedničko nasljeđe, gradu za koji se može reći da je bio i njemački i mađarski, ali je govorio i hrvatski. Neka povijest Šoprona bude primjer budućim naraštajima, živi dokaz kako svjesna, umjerena, ali i odlučna suradnja među ljudima doprinosi bogaćenju naše kulture i naših vrijednosti.”

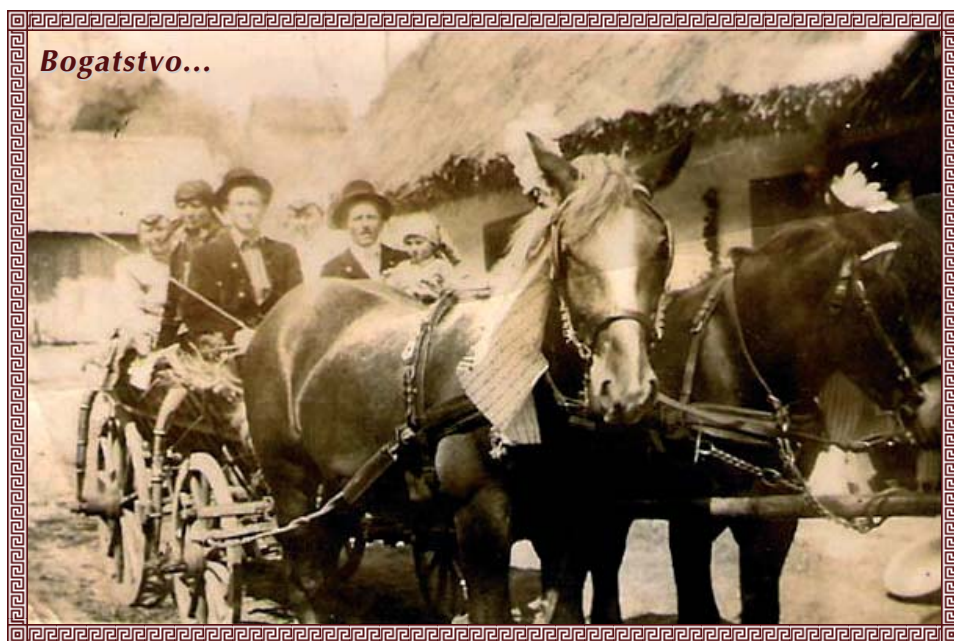
Kako je najavio dr. Pajrić, slijede skora predstavljanja u Zagrebu, čak dva, potom u Našicama, Osijeku, Puli, Zadru...

Branka Pavić-Blažetin

Nogometni kup na sveučilištu

Ove se godine, 3. svibnja, po drugi put organizira nogometni „Slavenski kup“. Natjecat će se momčadi studenata Katedre za slavističku filologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta „Loránd Eötvös“ u Budimpešti (bugarski, češki, hrvatski, poljski, ruski, slovački, slovenski, srpski, ukrajinski) odnosno još tri ekipe (profesori, makedonski, bjeloruski). Ovom manifestacijom organizatori žele nastaviti lani započetu praksu. Za razliku od prošle godine, ove se godine natječu i ženske nogometne ekipe. Usporedno će se odigravati muško i žensko nogometno nadmetanje.

Kup će biti održan u Pomazu (naselje 15 km udaljeno od Budimpešte). Organizatori, športska sekcija Slavističke studentske znanstvene radionice podijelit će jedno veliko nogometno igralište na četiri manja terena, gdje će se usporedno igrati utakmice. Program započinje ujutro u 9 sati i, po očekivanjima, trajat će sve do kasnog poslijepodneva. Utakmice će voditi profesionalni suci, a igrače čekaju uredne svlačionice. Nakon napornog dana slijedi zajedničko osvježavanje hladnim pivom i glazbom, o čemu će se pobrinuti orkestar X. Očekuju se prijave ekipa najkasnije do 25. travnja. Prijavlivanja primaju u redosljed, a profesionalno znanje nije osnovni uvjet. Broj ekipa: 12 muških i 12 ženskih momčadi, u svakoj momčadi može se registrirati najviše osam igrača, koji igraju u rasporedu 4 + 1. Dužina jedne utakmice je 25 minuta.

Bogatstvo...

**Pogančani (obitelj Radić)
idu u svatove u Nijemet**

BIO TECH E. Sz. Kft.
1163 Budapest Sasvár u. 35.

Natječaj za menadžere u cijeloj MAĐARSKOJ

NUDIMO:

- Stalni radni odnos
- Fiksna plaća + bonus
- Zarada od 250 000 Ft

Uvjeti:

- Menadžersko iskustvo u prodaji životnih, stambenih osiguranja, ili proizvoda namijenjenih zdravlju,
- ili iskustvo u tvrtkama direktne i klasične prodaje,
- ili iskustvo u vođenju vlastitog obrta ili tvrtke, ili menadžersko iskustvo u drugim tvrtkama
- posjedovanje automobila i vozačke dozvole B kategorije

Želite li se školovati na menadžerskim školama?

Želite li:

- postati dio tima-partnera?
- zaraditi zimovanje i ljetovanje kao nagradu?
- voziti bonus automobil kao član tima-partnera?
- biti dijelom uspješne tvrtke?

Informacije i dogovor za intervju s
direktorom tvrtke na telefonskom broju:
06-20-260-4434 ili 00-385-98-722-775

**TRAŽIMO I PREVODITELJE S HRVATSKOGA
JEZIKA NA MAĐARSKI I OBRNUTO**

Prijave i životopis poslati na e-mail adresu:
kredo@ck.t-com.hr

Mjesec hrvatskoga jezika

Natjecanje u kazivanju proze i poezije u HOŠIG-u

U četvrtak, 17. travnja, u školskoj auli HOŠIG-a, kako među učenicima tako i njihovim nastavnicima vladalo je svečano raspoloženje. Naime, u povodu Mjeseca hrvatskoga jezika, na programu je bilo natjecanje u kazivanju proze i poezije – od 1. do 7. razreda – te kviz natjecanje, „nadmudrivanje“, za učenike od 8. do 11. razreda.

Ocjenjivački sud činili su: predsjednik novinar Andrija Pavleković, dok su članovi bili: ravnateljica Marija Petrič, nastavnica Snježana Baltin, sveučilišni student, bivši učenik škole Dušan Horvat i učenica 12/b razreda Dalma Juhas. Pozdravljajući sudionike natjecanja, A. Pavleković je izrazio svoje veliko zadovoljstvo što se u povodu Mjeseca hrvatskoga jezika i njegovim priredbama odazvao velik broj učenika – tako ukupno njih tridesetero – spremni su za ogledanje u znanju materinske riječi. Natjecanje se odvijalo u četiri kategorije od 1. do 7. razreda, a nakon proglašenja rezultata za iste slijedili su stariji učenici koji su tijekom kviza prikazali još niz iznenađenja.

Na temelju detaljnoga razmatranja, procjenjivanja ocjenjivački sud donio je odluke: u I. kategoriji, s kazivanjem basne, „Roda i žaba“, I. mjesto je osvojila uč. 2. r. Réka Aranyi kazivanjem stihova Georga Bydinskog „Kad su prijatelji važni“, II. mjesto pak uč. 1. r. Lella Tomszer; kazivanjem stihova Ivana Božidara „Zaljubljeni mrav“, III. mjesto uč. 2. r. Cintia Parádi, dok je kazivanjem narodne pjesme „Divno čudo“ posebnu nagradu dobila uč. 2. r. Gréta Kühne.

U II. kategoriji kazivanjem stihova Stjepana Jakševca „Zadaća o pravdi“ I. mjesto je pripalo uč. 4. r. Zsófi Sugár; kazivanjem stihova Dragutina Tadijanovića „Nosim sve torbe, nisam magarac“ II. mjesto uč. 4. r. Mato Ispanović, dok je kazivanjem stihova Neže Maner „Tko je otac?“ III. mjesto pripalo uč. 3. r. Žoltu Karloviću.

U III. kategoriji kazivanjem stihova Luke Paljetka „Zaljubljeni kompjutor“ I. mjesto uručeno je uč. 5. r. Marini Mihajlović; kazivanjem stihova Milana Tivanovca „Bečarina“

II. mjesto uč. 6. r. Henrik Pozsonyi; kazivanjem pjesme Marka Dekića „Proljeće“ III. mjesto uč. 6. r. Vinko Gerenčer.

U IV. kategoriji kazivanjem stihova Adle Velagić „Bosna i Hercegovina – moja domovina“ I. mjesto je izvojevala uč. 7. r. Ilderina Kovačević, kazivanjem stihova Tone Pavčeka „Jednostavne riječi“ II. mjesto uč. 7. r. Marijana Boržak, kazivanjem stihova Jože Prudeusa „Korak po korak“ III. mjesto uč. 7. r. Nerina Petervski.

Usput je svaki učenik za sudioništvo dobio povelju i čokoladu, a nagrađeni su preuzeli i poklon-knjige. U drugom dijelu natjecanja učenika od 8. do 11. razreda, uslijedilo je kviz natjecanje u pet skupina. Ovdje su iskrsla iznenađenja, naime, natjecanje se usmjerilo na sladokusno prikazivanje gastronomskih specijaliteta tuzemnih regija gdje žive Hrvati, i to na pripremanje raznih kolača i slatkiša koje su brižno pripremile bake učenika, a koji su prikazani u posebnim košaricama na određenom stolu, i naizmjenice su se pokazivali i članovima prosudbenog odbora.

Budući da je u programu bilo i pismenog zadatka, učenici svih pet skupina dobili su kviz upitnice s tridesetak pitanja. Navest ćemo neke: U kojoj se zemlji nalazi Trst? a) u Italiji, b) u Španjolskoj, c) u Hrvatskoj; Tko je Leonard Bernstein? a) slikar, b) dirigent, c) glumac; Koliko je kilometara američka milja? a) 1,6 km, b) 2,5 km, c) 0,88 km.

S obzirom da se glavna tema odnosila na gastronomiju, kulinarstvo, došlo je i do veoma raznolikog i šarolikog predstavljanja gurmanskih specijaliteta Lijepa Naše. Ovom su prilikom sve skupine imale posebne stolove na kojima su se nalazila jela primorskih krajeva i kontinentalne Hrvatske, Zagreba i njegove okolice, Slavonije, Dalmacije, Pomurja i drugih područja matične nam domovine. Bilo je zanimljivo slušati što i kako se pripremaju ukusi po regijama, a koja izlaganja je prpratila i ugodna glazba, čak i pokoja plesna izvedba. Napose nas je zabavno dojmilo što su iz svake skupine – po tri učenika, u određenom, kratkom roku izveli svoje improvizirane šaljive pa i ozbiljne dramske dijaloge.

Prema prognozi – predsjednik Andrija Pavleković zahvalivši nastavnicima, brižnim bakama i učenicima na aktivom sudjelovanju, priopćio je rezultate, prema kojima su zahvalnicu, uz čokoladu, dobili učenici 8. i 9/a razreda, dok su III. mjesto osvojili učenici 9/b, II. mjesto učenici 10, a I. mjesto – kao najbolji – učenici 11. razreda.

m. d.

HRVATSKI ŽIDAN – Marko Šteiner iz spomenutoga sela je jur poznato lice u susjednoj Austriji, posebno na bini hrvatskoga jačarnoga naticanja GRAJAM-a, koje je ljetos priredjeno 4. aprila, petak, u Cogrštofu. U pripravi školnikovice hrvatskoga jezika Marije Sabo, i ovput je sudjelovala grupa školarov kod susjedov na ovom pjevačkom „turniru“, naravno, s velikim uspjehom. Bivši pjevač Mlade generacije, dijak I. razreda budimpeštanskoga HOŠIG-a, svaki dan pohađa privatne ure glazbe i učnje jačenja u sponzoriranju Croatiae. To mu je sigurno pomoglo da ljetos osvoji II. mjesto na austrijskom GRAJAM-u. Polag njega je još jedan Židanac, Valentin Csányi, dospio na treće mjesto med školari 5. razreda. Talentirane pjevače vjerojatno ćemo moći viditi i na četarskom GRAJAM-u, krajem aprila ali na naticanju „Glas Gradišća“, Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, u novembru u Hrvatskom Židanu.

Kulturna smotra zalskih Hrvata 2008

U Kaniži je 6. travnja održana tradicionalna priredba tamošnje Hrvatske manjinske samouprave, Kulturna smotra zalskih Hrvata. Već osmi put priređena smotra okuplja hrvatske kulturne udruge iz pomurske regije poradi gajenja hrvatske kulture na tom području.

Kulturna smotra zalskih Hrvata prvi put je priređena 2001. g. kada je kaniška Hrvatska manjinska samouprava odlučila organizirati susret hrvatskih kulturnih udruga kako bi se one međusobno bolje upoznale, razmijenile iskustva i pomogle jedna drugoj pri gajenju hrvatske kulture. Otada je proteklo osam godina i ovogodišnja priredba ponovno je dokazala vidljiv pomak na polju hrvatske kulture. Dok su se na prvim priredbama izvođači mogli okupiti samo iz nekoliko hrvatskih naselja, ove godine već nije bilo mjesta za sve pomurske postojeće skupine, inače bi priredba trajala vrlo drugo.

Kako u uvodnome slovu reče organizatorica Marija Vargović, predsjednica kaniške Hrvatske manjinske samouprave, susret želi nuditi mogućnost predstavljanja ponajprije onim skupinama koje nemaju mnogo mogućnosti za nastupe, a starijim skupinama da se predstavljaju s novim programskim točkama i sadržajima te da se prilikom druženja jača osjećaj hrvatske samobitnosti.

Susret je otvorio dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži, koji je ljepotu folkloru usporedio s ljepotom ranoproljetnoga cvijeća, koje nikne pokraj puta, no dok taj cvijet ne treba njegovati, folklor treba, što je velika zasluga voditelja kulturnih skupina.

László Balog, predsjednik Odbora za kulturu i školstvo pri gradskoj samoupravi, istaknuo je važnost očuvanja kulture, a spomenuo je dobru suradnju gradova Kaniže i Čakovca te njihovih kulturnih i školskih ustanova.

Na susretu su bila zastupljena sva pomurska hrvatska naselja, a nastupili su i koljnofski tamburaši i tamburaški sastav iz Lendave.

Već po običaju, prvi su izvođači bili najmlađi, hrvatska skupina dječjeg vrtića u Rozgonyievoj ulici. Djeca su izvela hrvatske igrice, pjesmice, brojalice pod vodstvom hrvatske odgojiteljice Magdalene Andrašek-

Vrtićaši iz Kaniže

Havasi. Hrvatska je skupina utemeljena prije sedam godina, trenutno ima 22 djece, koji tjedno imaju jedanput zanimanje na hrvatskom jeziku.

Manjinska samouprava toga pomurskoga grada vrlo je ponosna na svoj novi tamburaški sastav koji okuplja šest mladih ljubitelja tamburaške glazbe. Samouprava je od jeseni pokrenula učenje sviranja tamburice. Poučava ih Žolt Trojko, učitelj glazbene umjetnosti iz Sumartona. Mladi sastav prvi put se predstavio pred publikom i odsvirao četiri pjesme.

Nastupilo je niz pjevačkih zborova: iz Kaniže, Fičehaza, Mlinaraca, Kerestura, Petribe, Pustare, Sepetnika, od kojih su gledatelji mogli čuti hrvatske pomurske pjesme. Zanimljivo je da nijedna pjesma nije izvedena dva puta. Njihov je nastup dokazao da se još čuvaju i njeguju hrvatske pučke pjesme i da je širok repertoar hrvatskih pomurskih pjesama. Iz programa nisu nedostajali ni plesovi, plesna skupina iz Kaniže otplesala je međimurske plesove, a mladi plesači KUD-a Sumartona izveli su plesove iz Valpova. Djeca iz Sumartona pokazala su umijeće sviranja i na trubi, a i na tamburici. Podmladak sumartonskih svirača vodi Žolt Trojko.

Na priredbi bila je zastupljena i književnost pomurskih pjesnika. Pjesme su interpretirali učenici osnovne škole iz Serdahela (Barbara Kőnig i Nikola Takač).

Kako bi bila vidljiva razlika nekadašnji i današnjih plesova, serdahelski su školarci izveli moderni ples na poznatu hrvatsku glazbu Novih fosila „Šuti, samo šuti“. Nekoliko su učenika publiku zabavljali i solopjevanjem moderne i narodne pjesme (Dina Tišler, Ladislav Rodek i Balint Žigulić).

Velik je pljesak dobio tamburaški orkestar iz Lendave, koji je izveo međimurske pučke i umjetničke napjeve. Njihov voditelj Dragutin Kovačić predstavio je svirce, među kojima su većinom glazbenici, podrijetlom Hrvati. Kanišku manjinsku samoupravu i lendavske kulturne udruge povezo je Mješoviti odbor za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima. Lendavski su tamburaši prvi put nastupili u Mađarskoj, ali se nadaju da će se ubuduće više puta susresti s ovdašnjim pomurskim Hrvatima.

Koljnofski su tamburaši već mnogima bili poznati s tamburaškog festivala u Sumartonu pa ih je publika odmah na početku nagradila pljeskom.

Susret, koji iz godine u godinu ima nakanu da okupi kulturne skupine, da prati njihov razvoj, možda bi iziskivao i stručno povjerenstvo koje bi vrednovalo programe, nastupe, narodnu nošnju pojedinih skupina radi što vjerodostojnijeg očuvanja hrvatskog folkloru.

Beta

Mladi plesači iz Sumartona

PORNOVA – Nogometni turnir miništrantov se priredjuje 3. majuša, subotu, u dotičnom naselju u kom sudjeluju ekipe iz Hrvatskih Šic, Pornove, Keresteša, Narde, Gornjega Četara ter Petrovoga Sela, od 8 do 14 ljet starosti. Kako je rekao glavni organizator ovoga naticanja petrovski farnik Tamás Várhelyi, htili bi pozvati još dvi grupe iz susjedne Austrije (iz Nimških Šic i Eberave ali Bildeina). Pobjednici će ritati labdu i na pokrajinskom prvenstvu u Radovcu, a finale crikvene županije je predvidjen u Csesztregu 6. junija, petak. Pobjednička grupa u Pornovi, po planu bi se našla s hrvatskom reprezentacijom ka će biti smješćena u Borti, a uz to je samouprava Hrvatskih Šic ponudila i putujući pokal prvoj grupi. Petroviski miništranti planiraju pozvati na prijateljsku utakmicu i mjesne ženske nogometaše. Športsko spravišće će biti i zvanaredna prilika za upoznavanje mladih miništrantov izvan crikvene službe.

KERESTUR – U organizaciji Osnovnoga prosvjetnog centra u Keresturu, 30. ožujka priređen je Dan umirovljenika, na koji su bili pozvani svi mještani iznad 60 godina. Umirovljenici su se odazvali u velikom broju u domu kulture, gdje su ih svojim programom obradovali polaznici dječjeg vrtića i učenici mjesne škole. Nastupio je ženski pjevački zbor iz susjednog Fičehaza i Joža Đuric s kajkavskim anegdotama. Na kraju su nastupili domaćini, Pjevački zbor „Ružmarin”. Nakon programa slijedile su izvrsna večera i vesela zabava.

PETRIBA – Hrvatska manjinska samouprava sela Petribe zajedno je zasjedala s mjesnom samoupravom kako bi usuglasile svoje programe u 2008. godini. Prema dogovoru Dan umirovljenika, seoski Božić, berbenu povorku, Dan djece organizirali bi skupa, a manjinska samouprava imala bi svoje programe. Predsjednik manjinske samouprave Čaba Prosenjak smatra da forum pomurskih hrvatskih manjinskih samouprava trebalo bi svake godine organizirati, i to bi preuzela petripska samouprava. Jednako tako lani je priređeno natjecanje u kuhanju između družina manjinskih samouprava, s malim kulturnim programom.

SUMARTON – U organizaciji mjesne i manjinske samouprave, 5. travnja priređen je Dan umirovljenika na koji se okupilo mnoštvo žitelja. Kao što je uobičajeno, načelnik sela Lajoš Vlašić pozdravio je nazočne i izvijestio ih o planovima samouprave. Polaznici dječjeg vrtića i učenici mjesne osnovne škole nastupili su s hrvatskim pjesmama, plesovima, tamburaškom glazbom. Na repertoaru kulturnog programa nastupila je i dramska sekcija KUD-a iz prijateljskog naselja Donjeg Kraljevca s kratkom šaljivom scenskom igrom.

Susret hrvatskih učenika na Vancagi

Nadmetanje u poznavanju jezika i raznim vještinama

Bačinski učenici u kategoriji 5-6. razreda u Baji su osvojili treće mjesto

Prvo mjesto u kategoriji 7-8. razreda osvojile su «Mačkice» sa Vancage

U organizaciji Općega prosvjetnog središta na bajsnoj Vancagi, u petak, 18. travnja, priređen je Susret hrvatskih učenika, koji je okupio učenike iz Baje i okolnih naselja. Riječ je o tradiciji vezanoj za Markovo, jednoj od najvećih godišnjih priredaba tamošnje škole.

Ove su se godine okupila djeca iz Aljmaša, Bačina, Gare i Kačmara te dviju bajsjskih škola, s Dolnjaka i Vancage, u pratnji svojih učiteljica.

Susret je započeo posjetom fotoizložbe o Markovu od početaka do prošle godine, čiji su autori učiteljica Erika Sáfrány-Balaton i fotograf György Baráti, koja je postavljena u predvorju vančaške škole na prvom katu.

U nastavku je u školskoj blagovaonici priređeno natjecanje, organizirano u dvije

kategorije, s tročlanim ekipama 5-6. i 7-8. razreda, sa sveukupno 53 učenika raspoređenih u 17 ekipa. Uz rješavanje pismenih jezičnih zadataka i nadmetanje u raznim vještinama, nisu izostali ni zabavni sadržaji, pa je na plesačnici, kao i prijašnjih godina, okupljene zabavljao Orkestar „Čabar” iz Baje. Susret je protekao u dobrom raspoloženju, druženjem učenika i učitelja.

Natjecanje su vodile učiteljice vančaške škole Jutka Poljak-Csicsor i Marija Batinkov, a u radu ocjenjivačkog suda sudjelovale su još učiteljice pristigle iz okolnih naselja Marija Prodan (Bačino), Anica Matoš (Kačmar), Valerija Petrekanić-Koszó (Aljmaš), Smilja Zegnal-Faragó (Gara) i Marija Mandić-Galić (bajski Dolnjak).

U kategoriji 5-6. razreda prvo mjesto osvojila je ekipa Donjogradskog općeg prosvjetnog središta, drugo učenici Vančaškog općeg prosvjetnog središta, a treći su bili bačinski učenici.

U kategoriji 7-8. razreda najuspješniji su bili domaćini sa Vancage, drugi učenici iz Gare, a treći također vančaški učenici.

U okviru male svečanosti, okupljenima je na sudjelovanju zahvalio ravnatelj škole Joso Ostrogonac, koji je svim učenicima uručio spomenice i skromne darove, najboljima pak diplome od 1. do 3. mjesta, te vrijedne bonove za knjige.

Kako su organizatori naglasili, susret hrvatskih učenika organizirat će i dogodine.

Tekst i slika: S. Balatinac

Kazivanje stihova na hrvatskom jeziku u Harkanju

U harkanjskoj Osnovnoj i glazbenoj školi „Pál Kitaibel” 15. travnja održano je tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Žužom Gregeš.

U ovoj velikoj školskoj ustanovi, koja broji preko četiristo učenika, šezdesetak njih, od drugoga do osmog razreda, pohađa nastavu hrvatskoga kao materinskoga jezika, a o njima se brinu nastavnice Đurđa Geošić, Katica Tamaši i Žuža Gregeš. Već je uobičajena praksa da natjecanju sudjeluju svi učenici, ovoga puta nekoliko njih je izostalo, ali je njih pedesetak sudjelovalo natjecanju u pet kategorija. Ocjenjivački sud, u sastavu: predsjednica Branka Pavić-Blažetin, Erzsébet Horváth, Mišo Kovačević i Irena Kovačević, u nazočnosti ravnatelja škole Tamása Horvátha i desetak roditelja te mnogobrojnih učenika, imao je priliku dva sata uživati u

hrvatskim stihovima hrvatskih pjesnika iz Mađarske, Stipana Blažetina, Marka Dekića, Đuse Šimare Pužarova, Josipa Gujaša Đuretina te brojnih hrvatskih pjesnika iz Hrvatske i svijeta. Na početku su se djeca ugrijavala ili, kako Đurđa svojoj djeci reče, „uvježbajmo glasnice za veliki izazov”, i to pjevanjem od Kad se Ćiro oženi do Vesele Šokadije. Djeca, pogotovo djeca sa smetnjama u razvoju, kao već niz godina zaredom, s pomoću nastavnice Erzsébet Horváth uložila su golem trud i hrabro su istupala. U toj školi ima dobrih i nadarenih recitatora, oni redovito sudjeluju i na Županijskom natjecanju u kazivanju stihova i proze „Josip Gujaš Đuretin” što se svake jeseni održava u Martincima. Za spomenice se pobrinula škola, a za prigodne poklone Hrvatska samouprava grada Harkanja. Mnogo dobrih recitatora i mnogo poklona bilo je u Harkanju, a najbolji po kategorijama jesu: u kategoriji 1–2. razreda prva *Ottília Csepei*, druga *Ildikó Faragó*, treći *László Somogyi*. U kategoriji 3–4. razreda prva *Krisztina Juhász*, drugi *Róbert Szalacsi*, a treća *Livia Palkó*. U kategoriji 5. razreda bilo je iznimno mnogo dobrih recitatora, prvo je mjesto osvojio *László Gáspár*, drugo *János Gáspár*, treće *Csaba László*. U kategoriji 6. razreda prva je *Renata Pančić*, druga *Marijana Pančić*, treći *Florijan Vidović*. U kategoriji 7–8. razreda prva je *Nikolett Hajdú*, drugi *József Kósa*, treći *László Czeigler*.

Branka Pavić-Blažetin

ALJMAŠ – Ovih dana, 7–8. travnja, u aljmaškoj Osnovnoj školi „Mihály Vörösmarty” održan je upis prvaša u 2008./2009. školsku godinu. Kako nam reče predsjednica Hrvatske manjinske samouprave, ujedno učiteljica hrvatskoga jezika Valerija Petrekanić-Koszó, na hrvatski jezik u prvi razred upisano je osam učenika, čime će biti pokrenuta samostalna skupina, a od jeseni će četiri sata tjedno hrvatski učiti ukupno 56 učenika. Dodajmo da će učenici aljmaške hrvatske skupine 18. travnja sudjelovati na Susretu hrvatskih učenika u Baji.

Hrvatska manjinska samouprava u srpnju planira već tradicionalni Spomen-dan Ante Evetovića Mirosljuba kada će na dva dana ugostiti prijateljski KUD „Las” iz Hrvatske. Idućega mjeseca, 10. i 11. svibnja, u Aljmašu se priređuje Dan prijateljskih gradova, a osim drugih očekuju se i predstavnici Bizovca iz Hrvatske.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fitehaza

KESZTHELY – U tom se gradu od 24. do 26. travnja održavaju susreti i natjecanja srednjoškolaca u sklopu priredaba ovogodišnjeg Helikona.

Helikonске su svečanosti u Keszthelyu započele davnih godina, još početkom 19. stoljeća. Godine 1804. bile su to ljetne svečanosti u sklopu kojih su učenici svirali, plesali, recitali i čitali pjesme. To je preteča današnjeg Helikona, mjesta gdje su se susretale i susreću muze. Jaki mađarski nacionalni pokret u Keszthelyu, koji je početkom 19. stoljeća govorio i čitao poeziju na mađarskom i njemačkom jeziku, zalaže se za mađarski jezik na svim razinama. Berzsényi s grofom Feštetičem, dolazi na zamisao stvaranja mađarskog „Weimara”, mjesta susreta pisaca, pjesnika, znanstvenika, jednom riječju inteligencije. Tako nekako prvi Helikon održan je 12. veljače 1817. godine.

Godine 1957. u sklopu 140. obljetnice početka Helikona nekoliko mjesnih domoljuba primilo se posla i obnovilo helikonске svečanosti. One su 1992. godine prešle u organizaciju gradskog poglavarstva i Središta za kulturu „Károly Goldmark”, PA se otada održavaju svaku drugu godinu i okupljaju učenike srednjih škola Južnoga Zadunavlja, u 18 natjecateljskih kategorija koje ocjenjuju ugledni ocjenjivački sudovi. Na Helikonu se okupi preko tri tisuće učenika.

I ove se godine očekuje velik broj natjecatelja u sklopu obilježavanja 50. obljetnice novoga Helikona, a u kategoriji narodne pjesme, glazbe i plesa ima i učenika naših škola. Tako će nastupiti plesači KUD-a „József Marek”, Srednje i stručne škole „Miklós Radnóti” iz Mohača, pod vodstvom Stipana Filakovića, sa Šokačkim plesovima iz Baranje, te u kategoriji glazbe na harmonici učenik hrvatske škole Miroslava Krležje Zoran Barić.

Tu je i Folklorni ansambl spomenute škole s Bošnjачkim plesovima, pod vodstvom profesora Blaška Stanića, te Školski orkestar s profesorom Grgom Kovačem. U toj kategoriji nastupit će i Orsolya Bitte, učenica Srednje škole „Dráva Völgye” iz Barče, s vijencem hrvatskih narodnih pjesama.

Semeljski vinogradari

HARKANJ – Kako je za hrvatski glasnik izjavila nastavnica hrvatskoga jezika u harkanjskoj osnovnoj školi Pála Kitaibela Đurđa Radasnai, učenici i djelatnici škole u petak, 18. travnja, boravili su u Orahovici, gdje su se predstavili u sklopu tamošnjeg Dana škole te sudjelovali športskim i inim događanjima. Redoviti su to godišnji susretu dviju prijateljskih škola koji traju već dvadesetak godina.

PEČUH – U Galeriji Csopor(t) Horde u Pečuhu u četvrtak, 17. travnja, otvorena je izložba likovnih umjetnika Marijane Pažin-Ivešić te Mladena Ivešića. Radi se o dvoje mladih studenata iz Bosne i Hercegovine koji rade kao asistenti na Akademiji likovnih umjetnosti na Širokome Brijegu. Ovi mladi umjetnički i obiteljski par za sobom ima već niz što samostalnih, što skupnih izložaba, a njihovi su radovi prožeti sakralnim elementima, koji odišu avangardom, apstrakcijom i metafizikom. Kako kažu kritičari za radove Marijane Pažin-Ivešić, njezini su likovi lišeni geografskih, pejzažnih i ambijentalnih potankosti. Ona se usredotočuje na svoje likove i njihovo poslanje. Prožima ih snažnom i bezvremenskom svjetlošću, dok je njihova pozadina kontrastno gusta i tamna.

Županijske i državne priredbe u Bačkoj 2008.

24. travnja

Predstavljanje Hrvatskoga glasnika u Baji

10. svibnja

Obilježavanje 60. obljetnice hrvatskoga školstva u Bačkoj – Gara

24. svibnja

Državno hodočašće na kačmarsku Vodicu

30–31. svibnja

Obilježavanje 320. obljetnice doselidbe bunjevačkih Hrvata u Bačku

24. kolovoza

Spomen-dan Ivana Antunovića u Kalači, povodom 120. obljetnice smrti preporoditelja bačkih Hrvata

8. studenoga

Državni Dan Hrvata u Mađarskoj, u Baji

13. prosinca

Božićni koncert u Baji

Kažu kako na semeljskim padinama ima lijepih vinograda i još boljih vina u tamošnjim podrumima. Da je tako, mogu se uvjeriti svi oni koji su ih kušali. Da ima vinara, zna i mjesna samouprava sela Semelja koja već niz godina organizira Natjecanje vinogradara u Semelju, u ožujku ili početkom travnja. Bilo je godina kada su ova natjecanja organizirana s pomoću šaroške samouprave, pa egraške, ali ove godine Semeljci su to učinili sami, kaže mi načelnik sela Pál Kovács. Nismo žalili sredstava kako bismo okupili naše gazde i ugledni ocjenjivački sud, te ustrojili priredbu s bogatim kulturnim programom u kojem su nastupili i naši folkloriši, članovi KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja, dodaje moj sugovornik. Semeljski dom kulture 4. travnja bio je ispunjen do posljednjega mjesta. Ocjenjivački sud, na čelu s enologom Istvánom Harvánom ocijenio je vina 25 gazdi iz šest naselja. Bilo je među njima Semeljaca, gazdi iz Pečuha koji imaju vinograde u Semelju, Kozara, Šaroša, Egraga, Birjana, Mišljenju., Kukinju, a posebni gost dana bilo je općinsko izaslanstvo naselja Semeljci iz Republike Hrvatske, na čelu s načelnikom općine Grgom Lončarovićem. Semelj i Semeljce spojio je Đuro Kadija, strasni lovac koji nerijetko ide u lov i u Hrvatsku, u Baranju. Općina Semeljci ima domalo pet tisuća stanovnika, brojna kulturno-umjetnička društva koja čuvaju narodne običaje, tradiciju i folklor, velike površine poljoprivrednog zemljišta. Općinu Semeljci, smještenu u jugoistočnom dijelu Osječko-baranjske županije, čine naselja: Kešince, Koritna, Mrzović, Semeljci i Vrbica. Naselje Semeljci ima pjevačku skupinu Semeljačke snaše, folklorno društvo Lipa, nogometni klub, vatrogasno društvo, Centar mladih, Župnu crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije, građenu 1780. godine., ribolovnu udrugu i 1500 stanovnika... Zanimljivo je kako Općina Semeljci ima i svoj mjesječnik imena: „Glasnik Općine Semeljci”. Ima li bolje podloge za sklapanje prijateljskih veza s naseljem u Republici Mađarskoj gotovo istog imena u

kojem već stoljećima obitavaju bošnjački Hrvati.

Ali vratimo se vinu. Gazde su na ocjenu donijele 29 uzoraka bijelih i 12 uzoraka crnih vina. Kako reče predsjednik ocjenjivačkog suda, semeljske se gazde dobro razumiju u svoj posao, što pokazuje i omjer zlatnih, srebrnih i brončanih odličja. Dobri su oni vinogradari koji su i u godini kakva je bila 2007. znali njegovati vino. Najboljim vinom tog natjecanja proglašeno je bijelo vino pod brojem 19, vino iz 2007. godine cuvee mješavina királyleányke i chardoneya, vino kod kojega nalazimo i fantaziju što je odlika dobrih vinara, naglasio je predsjednik ocjenjivačkog suda István Harván. Vino je to Miše Heppa iz Pečuha, poznatijeg kao predsjednika Skupštine HDS-a nego kao vinara, ali čovjeka koji se s vinom i oko vina bavi cijeli svoj život, što znaju svi oni koji ga poznaju. Tu je i zlatni Mijo Mijatović iz Semelja s tri zlata za svoja tri uzorka vina te mnogi drugi vrsni vinogradari.

Nakon dodjele nagrada i diploma te poklona, koje je osigurala mjesna samouprava, slijedila je večera koju je nadzirala vrsna kuharica Marta Grajić i njezine pomoćnice. Uz izvrsnu večeru i dobra vina te nastup KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja i njihova orkestra, veselje i druženje u semeljskom domu kulture potrajalo je do ranih sati.

Branka Pavić-Blažetin

Vina su kvalitetnija

Otkada su mikroregije proradile na promidžbi uzgajanja vinove loze i proizvodnji vina, sve više pozornosti posvećuju tomu i mjesne samouprave. Udruga pomurskih naselja više puta je organizirala tečaj o uzgoju vinove loze, gdje su zainteresirani mogli usvojiti stručno znanje od obrađivanja zemlje, preko prskanja sve do izrade kapljice. Sve se češće naglašava važnost kakvoće, a ne količine vina, i po svemu sudeći, i pomurski su vinogradari shvatili kako se to može postići, naime, iz godine u godinu raste broj zlatnih i srebrnih nagrada.

U **keresturskom** domu kulture 28. ožujka održano je natjecanje i izložba vina. Prije negoli je započelo kušanje i ocjenjivanje vina, Ženski pjevački zbor „Ružmarin” otpjevao je nekoliko pjesama vezanih uz vino, a dr. Dénes Pálfi, inženjer vrtlarstva, pozdravio je nazočne. Ocjenjivački sud, u sastavu: dr. Dénes Pálfi, Robert Pogar, župnik, i Ferenc Kovač, vinar, trebao je kušati 42 uzorka. Već po tradiciji, članice pjevačkoga zbora potrudile su se da bude i zaloga, nudile su pogače i razne kolače, a osim toga zabavljale nazočne: pjevale pjesme i postavljale šaljiva zagonetna pitanja. Među uzorcima 11 ih je bilo najbolje kakvoće. Zlatnu kvalifikaciju dobili su ovi vinari: gđa Beli, Ignac Boroš, Imre Medli, Miklós Molnár, Janoš Kovač, Ferenc Šimon, Mikloš Kos, Pal Karas, Zoltan Kovač, Lajoš Lancoš.

U **Sumartonu** za organiziranje priredbe na kojem se ocjenjuje cjelogodišnji rad vinara zaduženo je Društvo prijatelja vina, koje tijekom cijele godine zapravo okuplja vinogadare. Dana 4. travnja okupili su se vinogradari iz Sumartona i okolnih sela koji imaju vinograd u Kamanovim goricama, a bilo je gostiju iz Miklósfé i iz hrvatskog Ludbrega. Dvadeset i devet uzgajivača vinove loze predalo je 52 uzorka, od kojih je 34 bilo iz domaćeg vinograda, osam iz Miklósfé i pet iz Ludbrega. Dr. Dénes Pálfi, predsjednik ocjenjivačkog suda, poznat kao vrsni stručnjak vinogradarstva, skupa s ostalim članovima, s Csabom Bezericsem i Brankom Kežmanom, trebao je okusiti 38 uzoraka bijelog i 14 uzoraka crnog vina. Nakon kušanja vina sudionici su posjetili podrum u Kamanovim

goricama i usput razgovarali o načinu izrade vina. Proglašenje rezultata upriličeno je u svečanom ozračju, uz glazbu sumartonskih tamburaša. Članovi žirija uručili su sedam zlatnih, 15 srebrnih i 21 brončano priznanje. Nagradu „Najbolje bijelo vino sela Sumartona” pripalo je Laciju Hederiću, a „Najbolje crno vino sela Sumartona” Joži Đuricu. Na kraju priredbe Branko Kežman, predsjednik Udruge legradskih vinogradara, zahvalio je na pozivu i u znak suradnje predao poklon predsjedniku Društva ljubitelja vina.

Iako neposredno uza **Serdahel** nema brda, Serdahelci imaju svoje vinograde na sumartonskim, bečehelskim i letinjskim brdima, stoga se već peti put priređuje natjecanje vinara. U Fedakovoj kuriji 11. travnja okupili su se većinom serdahelski vinogradari kako bi okusili vina jedni drugih i poslušali ocjene i savjete stručnjaka. Dr. Pálfi i u Serdahelu je imao odlučujuću riječ, a njemu su još pomagali Zoltan Šimon, predsjednik Udruge vinogradara mjesta Kerke, i József Kupó iz Kaniže. U Serdahelu se natjecalo 36 uzoraka vina, od kojih sedam je dobilo zlatnu, 13 srebrnu, a 11 brončanu kvalifikaciju. Zlatno priznanje pripalo je Joži Hanšu, Franji Androciju, Jožeku Međimorcu, Ladislavu Gujašu i Stjepanu Tišleru.

Nagradu „Najbolje vino sela Serdahela” osvojio je Jože Hanš. Prilikom dodjeljivanja nagrada g. Pálfi pohvalio je vinogadare, naime, posljednjih godina mnogo su napredovali u stručnosti. Među uzorcima nije bilo nijednog vina koje nije bilo čisto i ne bi imalo odgovarajuću boju, no naglasio je da treba pripaziti na čistoću bačve kako se ne bi proširile bakterije koje prouzrokuju kiseljenje vina.

Jože Međimorec na serdahelskom natjecanju osvojio je tri zlatna priznanja s miješanim crnim vinom, sivim pinotom i miješanim bijelim vinom: *Bavim se vinogradarstvom 25 godina, kada sam od jape naslijedio vinograde. Onda sam još susjedovo kupio, i tako imam oko 1500 trsova. Trsje sam obnovio, sada imam pet vrsti crvenoga grožđa, frankovku, cabernet savinjon, a najviše sivi pinot. Pravljenje vina naučio sam od starijih ljudi, a i na izložbama vina.*

Dosta sam uspješan, već od 1986. dobivam zlatne medalje. Mislim da kakvoću najviše odlučuje rad u podrumu, no važno je i to da mošt ima dosta šećera u sebi. Treba imati i dobre bačve. Već dvije godine upotrebljavam limene bačve kojima je lakše raditi. Sudjelujem na raznim natjecanjima i član sam Udruge vinogradara u Bečehelu. Uzgajati lozu ne isplati se, ali jako volim raditi, to mi je hobi.

beta

BATA – U organizaciji manjinskih samouprava grada Bate, od 11. do 12. travnja održani su drugi po redu Batanski narodnosni dani. Grčka, hrvatska i srpska manjinska samouprava priredile su bogat program u Središtu za kulturu „Barátság”. U petak je otvorena fotoizložba naziva „Grci u Mađarskoj između 1948. i 1980”, a okupljene je pozdravio batanski gradonačelnik Mihály Vezér. Potom je izvedena srpska kazališna predstava Profesionalac. Drugi dan događanja odlikovala je gastronomska ponuda na otvorenome te istoga dana navečer Narodnosni bal u sklopu kojega su se nazočnima obratili predsjednici manjinskih samouprava, među njima i predsjednica Hrvatske samouprave grada Bate Marijana Kovač. Na balu su svirali sastavi „Kolo” i „Janule Stefanidua”, uz nastup Južnoslavenskoga plesnog ansambla iz Tukulje, grčke Folklorne skupine Heli-donaki te gradskoga Dječjeg i omladinskog plesnog ansambla.

ŠELJIN – Kako nas je izvijestio predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Đuso Dudaš, tamošnja osnovna škola, u kojoj stotinjak učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika, njeguje dugogodišnje prijateljske veze sa školom u Grubišnom Polju. Redovite godišnje razmjene učenika ostvaruju se i uz potporu narečene samouprave. Tako uskoro, u svibnju, skupina učenika šeljinske škole, točnije učenici 4. razreda putuju na jednodnevni boravak k svojim prijateljima u Grubišno Polje.

ŠELJIN – Suradnja tamošnje srednje poljoprivredne škole s osječkom poljoprivrednom i veterinarskom školom traje već godinama. Tako su početkom travnja ravnatelji dviju školskih ustanova dogovorili ovogodišnju suradnju te utvrdili termine prakse za svoje učenike. Nastavnički zbor šeljinske škole 25. travnja ide u pohode svojim kolegama kako bi konkretno dogovorili ljetnu praksu svojih učenika u Osijeku, koja bi trebala biti u lipnju.

VRŠENDA – Dana 31. svibnja priredit će se već tradicionalni Festival vina i gastronomije, poznatiji pod nazivom Ovca i ovčji rep. Ovčji rep, ova domaća sorta vina karakteristična je za vršendsko vinogorje, po njoj je sve prepoznatljiviji ovaj vinorodni kraj te se putem festivala (ovo će biti treći) žele prikazati vina vršendskih vinogradara. I ovogodišnji programi festivala bit će bogati, a u njihovo ostvarenje i ove će se godine uključiti mjesne samouprave, njemačka, romska i hrvatska, civilne udruge te mnogobrojni Vršendani.

BUDIMPEŠTA

Visoko mađarsko priznanje
„Zlatni križ“
Marinu Skenderoviću

U zgradi mađarskog Parlamenta 14. veljače voditelju Predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Marinu Skenderoviću ministar Gábor Fodor uručio je visoko državno priznanje „Zlatni križ“. Kako je izjavio Marin Skenderović, inicijativa je potekla iz Fodorova ministarstva, a odličje dodjeljuje predsjednik Republike Mađarske László Sólyom uza suglasnost ministrice vanjskih poslova Republike Mađarske Kinge Göncz. U obrazloženju stoji kako se odličje dodjeljuje za osobit doprinos razvitku i dobrim odnosima Republike Hrvatske i Republike Mađarske na polju turističke djelatnosti. Marin Skenderović od 1996. godine u Budimpešti i Mađarskoj predstavlja i promiče Hrvatsku i hrvatsku turističku ponudu te je od 1. listopada 1997. na čelu tada utemeljenoga predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti.

Likovno naticanje „Ljeto Biblije“

Prva i posebna nagrada petrovskim školarom

*Apsolutni pobjednik svoje kategorije
Balint Škrapić s mjesnim farnikom
Tamásom Várhelyiem*

Sambotelska crikvena županija je raspisala likovno naticanje prlje nekoliko mjesec za učenike osnovnih škol i sridnoškolce, a zadaća im je bila da namoljaju takova djela ka se bavu biblijskim temami, pokidob 2008. je Ljeto Svetoga pisma. Po slobodnom izboru dica su mogla nacrtati pojedino poglavlje iz Biblije, a i tehnika nije bila odredjena. Osnovnoškolaru pod peljanjem učiteljice Ane Škrapić-Timar ter Blanke Takač-Palković su ulovili posla i sa svojimi školari ure dugo su činili prekrasna djela, ka su prikazana i na

petrovskoj kablovskoj televiziji Lipatekst. U naticanju iz petroviske Dvojezične škole je diozimalo kih 20 naticateljev ki su, naravno, dobili poziv i na proglašenje rezultata 12. aprila, subotu, u Jegerseg. S područja Sambotelske crikvene županije je sve skupa dospilo 140 djela, a iz tih crtežev je otvorena izložba u Osnovnoj školi Józsefa Mindszentya. Toga dana je velika delegacija krenula u Zalsku županiju s našom dicom, roditeljem, učiteljicami, a i najvećim mjesnim podupiračem ovoga naticanja, s petrovskim farnikom Tamásom Várhelyiem. Najsvečaniji trenutak je bio te subote kad je sambotelski biskup dr. András Veres podilio nagrade najboljim naticateljem, a med njimi Balintu Škrapiću, učeniku 1. razreda. Njega moremo nazvati i apsolutnim pobjednikom svoje kategorije pokidob med crteži Noina barka i Tri kralji u posjetu maloga Jezusa, jedva je mogao žiri odlučiti koje djelo neka bude prvo. Mali „umjetnik“ mi je povidao da rado molja i doma i da je sad za dar dobio čuda takovih dugovanj ke će ga i u budućnosti pozvati k ovomu djelu. Druga dobra vist nam je bila da posebnu nagradu za moljanje plakata je dobio petrovski 5. razred (na naslovnoj stranici ovoga broja Hrvatskoga glasnika) sa školnikovicom Anom Škrapić-Timar. Ova plakata sad stoji pri oltaru domaće kapele Sv. Štefana, a ostala djela će moći zainteresirani viditi i u Sambotelu, u okviru putujuće izložbe. Nagradjenim školarom gratuliramo i slične uspjehe im željimo i na naticanju Hrvatske državne samouprave, na ko su se jur začeli pripravljati.

-Tiho-

PEČUH, MOHAČ – U subotu, 27. travnja, Hrvatsko kazalište iz Pečuha gostuje u Mohaču gdje će prikazati pučku igru Antuna Karagića: Pošteni varalica. Ono će nastupiti u prostorijama Šokačke čitaonice.

MOHAČ – Tronacionalni KUD „Mohač“ iz Mohača potkraj prošloga tjedna nastupio je u Mišljenju, na regionalnoj i županijskoj smotri dječjih društava, a od 24. do 26. travnja sudjelovat će tradicionalnom festivalu Helikon u Keszthelyu, koji ove godine slavi 50. obljetnicu postojanja. Na gala programu, 24. travnja, nastupaju nekadašnji pobjednici festivala, među kojima je i izvorna skupina KUD-a „Mohač“, koja je 1978. i 1980. godine osvojila zlatno odličje. Nastupit će s bunjevačkim plesovima.

PEČUH – U Hrvatskome školskom centru Miroslava Krležu u Pečuhu 26. travnja održava se opraštanje maturanata. Ove će godine dvadeset i troje učenika napustiti gimnaziju i položiti maturalne ispite, koji počinju 5. svibnja pismenim ispitom iz hrvatskoga jezika i književnosti.